

Invånarinitiativ om att minska Microsoft-beroendet i Lojo stads informationssystem och digitala arbetsmiljöer

195/00.01.02.01/2026

Stadsstyrelsen 15.06.2026 § 225

Marko Alastalo (har gett sitt samtycke till att namnet publiceras) har 27.1.2026 lämnat in följande initiativ i tjänsten invånarinitiativ.fi.

Jag föreslår att Lojo stad utreder möjligheterna att minska sitt beroende av Microsofts slutna programvara i stadens informationssystem, kontorsapplikations- och samarbetsmiljöer samt i tillhörande molntjänster och inleder en kontrollerad, stegvis övergång mot en helhet som grundar sig på öppna standarder och lösningar med öppen källkod.

MOTIVERINGAR

1. Kostnadshantering och leverantörsberoende

Verksamhetsmodellen som baserar sig på Microsofts produkter binder staden i stor utsträckning till en enskild leverantör utanför EU. Licensavgifterna och uppdateringsskyldigheterna kan försvåra kostnadshanteringen och konkurrensutsättningen. Lösningar som baserar sig på öppna standarder kan förbättra kostnadernas förutsägbarhet och kostnadseffektiviteten.

2. Digital självförsörjning och försörjningsberedskap

Den digitala självförsörjningen försämras av att stadens centrala informationssystem, kontorsapplikations- och samarbetsmiljöer samt tillhörande molntjänster är beroende av en enskild leverantör utanför EU. Öppna lösningar förbättrar systemens hanterbarhet och flexibilitet även i förändrings- och krissituationer.

3. Dataskydd och informationssäkerhet

Med lösningar med öppen källkod kan man förbättra systemens granskningsbarhet och uppfylla kraven på dataskydd samt bevara en bättre kontroll över stadens egna data.

4. Öppna standarder och långsiktig förvaring

Det är viktigt att den offentliga förvaltningens uppgifter och handlingar förvaras långsiktigt så att de i fortsättningen är lätta att utnyttja och interoperabla med olika system.

5. Lokal kompetens och livskraft

Öppna teknologier gör det möjligt för såväl EU:s interna, finländska som lokala IT-aktörer att delta mer jämlikt i stadens upphandlingar samt stöder den regionala kompetensen.

INITIATIVETS KOPPLING TILL LOJO STADSSTRATEGI

Detta initiativ är i linje med de centrala principerna i Lojo stadsstrategi 2023–2030:

- I strategin betonas kommuninvånarnas delaktighet i beredningen av beslut och interaktiv kommunikation. Initiativet är ett utvecklingsförslag som kommuninvånare har lagt fram och stöder detta mål.
- Utifrån strategin strävar staden efter att skapa en ansvarsfull och hållbar ekonomi samt att snabbt reagera på behoven i det föränderliga samhället. Att minska beroendet av en enskild aktör utanför EU främjar flexibiliteten och konkurrensutsättningen samt kan dämpa kostnadsökningen.
- Man har i strategiarbetet identifierat ett behov av att utnyttja data och digitalisering i utvecklingen av tjänsterna. Även om den separata digitaliseringsstrategin inte är offentligt framlagd, har man i stadens utvecklingsprojekt betonat kunskapsbaserad ledning och utnyttjande av teknologi i beslutsfattandet.

EU:S RIKTLINJER FÖR DIGITALT OBEROENDE

Europeiska unionen har satt som mål att stärka det digitala oberoendet och den strategiska autonomin, det vill säga minska beroendet av IT-leverantörer utanför EU, särskilt i fråga om centrala digitala tjänster och infrastruktur. EU:s policyprogram för det digitala decenniet 2030 och Europaparlamentets riktlinjer betonar behovet av att bedöma tekniska beroenden och främja lösningar som grundar sig på öppna standarder och europeisk kompetens även inom den offentliga förvaltningen. Detta initiativ ligger i linje med dessa mål på lokal nivå.

GENOMFÖRANDESÄTT

Målet med initiativet är inte en plötslig förändring, utan ett kontrollerat framskridande. Jag föreslår att Lojo stad:

1. kartlägger omfattningen av Microsoft-beroendet i stadens informationssystem, kontorsapplikations- och samarbetsmiljöer samt i tillhörande molntjänster
2. bedömer alternativ som grundar sig på öppna standarder och öppen källkod
3. utarbetar en stegvis plan vars kostnadseffekter för att minska beroendet har bedömts

Svar på initiativet

Det föreslagna initiativet är inte nytt, utan har generellt sett redan länge funnits på informationsförvaltningarnas arbetslista. Ämnet har ett centralt samband med den övergripande utvecklingen av stadens informationsförvaltning, stärkandet av den digitala verksamhetsmiljöns resiliens samt förbättringen av kostnads- och informationssäkerhetseffektiviteten. Lojo stads verksamhetsprincip har redan i flera år varit att kunna agera självständigt och bland annat undvika beroenden av olika teknologier. För detta ändamål har staden fortfarande egna datorhallar och servrar med flera olika operativsystem, bland annat servrar med öppen källkod. Detta garanterar att det alltid finns flera alternativ för att producera olika funktioner.

Stadens informationssystemhelhet omfattar för närvarande ett stort antal olika tjänster, av vilka en del är centraliserade och en del förvaltningsspecifika. För närvarande är de centrala utmaningarna för kommunernas digitala miljöer bland annat beroendet av enskilda stora

leverantörer, de ökade licenskostnaderna samt de ökade kraven på interoperabilitet och informationssäkerhet mellan olika system.

För närvarande pågår flera parallella utredningar inom staden som uttryckligen anknyter till initiativets teman. I utredningarna går vi igenom stadens licensegendom och dess effektivitet samt utreder möjligheterna att i större utsträckning utnyttja nationella gemensamma tjänster. Det pågår också en uppdatering av den övergripande arkitekturen och de dokument som informationshanteringslagen kräver.

ICT-miljön kan inte granskas som enskilda program, utan som en del av ett mer omfattande digitalt ekosystem där interoperabiliteten mellan olika system, de långsiktiga investeringsbehoven samt teknologins livscykel och marknadsutvecklingen ska beaktas. Lojo stads fördel ur dessa synvinklar är att staden själv har producerat ICT-tjänsterna sedan 1990-talet. Detta möjliggör att kunskapen om den egna verksamhetsmiljön är mycket god och alltid skapar möjligheter att göra saker på flera sätt. De synpunkter som initiativet lyfter fram behandlas regelbundet i informationsförvaltningens och sektorernas förändringsgrupper. Initiativet ska alltså inte granskas separat, utan det är redan en del av de pågående planerna och utredningarna.

Staden anser att de mål som presenteras i initiativet är motiverade och viktiga. Att minska Microsoft-beroendet är inte en enskild åtgärd, utan en del av en mer omfattande utveckling av hanteringen av ICT-helheten.

Mer information	Informationsförvaltnings- och utvecklingsdirektör Pasi Perämäki, pasi.peramaki(at)lohja.fi
Föredragande	Stadsdirektör Ståhl Petra
Beslutsförslag	Stadsstyrelsen beslutar 1. att anteckna den utredning som getts med anledning av initiativet för kännedom, 2. att för stadsfullmäktige föreslå att initiativet är slutbehandlat.
Beslut	Stadsstyrelsen beslutade enligt förslaget.
För kännedom	Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige 24.08.2026 § 81

Mer information	Informationsförvaltnings- och utvecklingsdirektör Pasi Perämäki, pasi.peramaki(at)lohja.fi
Beslutsförslag	Fullmäktige beslutar att anteckna initiativet som slutbehandlat.
Beslut	Fullmäktige beslutade enligt förslaget.

För kännedom

utdrag initiativtagare, svaret antecknas i förteckningen över
motioner/initiativ i tjänsten invånarinitativ.fi
